

HELSEDIREKTORATET
Postboks 220 Skøyen
0213 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marius Holth, 61 26 61 16

Innspill til ekspertutvalget om samtykkekompetanse

Statsforvalteren i Innlandet viser til deres brev av 20.10.2022. Dere skriver at dere ønsker å få innspill fra «ulike aktører som er berørt av innføring av vilkåret om manglende samtykkekompetanse i psykisk helsevernloven i 2017», og dere ber om våre innspill.

Vedtak om tvungen behandling

Statsforvalteren møter oftest på problemstillinger knyttet til vurdering av samtykkekompetanse etter psykisk helsevernloven (phvl.) i overprøving av vedtak om behandling uten eget samtykke etter phvl. 4-4a, jf. § 4-4. Her overprøver vi som kjent påklagede vedtak, og i dette ligger det også en overprøving av faglig ansvarliges vurdering av pasientens samtykkekompetanse. I 2021 fattet vi 43 overprøvningsvedtak, hvorav 33 stadfestet sykehusets vedtak. Så langt i 2022 har vi fattet 35 vedtak, hvorav 23 stadfestet sykehusets vedtak.

Vår erfaring er at spørsmålet om samtykkekompetanse sjelden kommer på spissen i disse sakene. De fleste vedtakene vi overprøver er fattet for personer som åpenbart ikke har samtykkekompetanse. Det nevnes for ordens skyld at en forutsetning for vedtak etter §§ 4-4a og 4-4, som kjent er at det er fattet vedtak om tvungent psykisk helsevern, slik at det kan være at spørsmålet oftere settes på spissen i kontrollkomisjonenes overprøving av disse vedtakene.

Vi opplever med jevnlig mellomrom at faglig ansvarliges vurderinger av samtykkekompetanse er noe overfladisk behandlet i vedtakene vi overprøver. Det er ofte en mer summarisk tilnærming og gjentakelse fra vurderingen som ble gjort ved innleggelse under tvungent vern. Dermed går det ikke klart frem at det er gjort en vurdering opp mot forståelsen av selve legemiddelbehandlingen i alle saker. Vi må relativt ofte opplyse saken på dette punktet, typisk ved å innhente tilleggsuttalelse eller liknende. Vi gjør deretter vår egen selvstendige vurdering av pasientens samtykkekompetanse basert på informasjonen som er tilgjengelig for oss, det vil si vårt møte med pasienten (og pasientens advokat), supplerende informasjon fra behandlende personell, opplysning fra vedtak og journal. Samtidig møter vi ofte pasienten noe ut i behandlingsforløpet, hvor situasjonen ofte er en annen enn da faglig ansvarlig gjorde sin vurdering.

Ved overprøvingen av vedtak er det ikke uvanlig at vi ser i pasienters journaler at pasienten tidligere har mottatt tvungen behandling, har opplevd bedring, gjenvunnet samtykkekompetansen og

deretter autoseponert medisinene når grunnlaget for tvungen behandling ikke lenger er til stede. Deretter faller ofte pasienten, før vedkommende igjen blir innlagt til tvungent psykisk helsevern og nytt vedtak om tvungen behandling fattes.

Tilsyn og annet

Statsforvalteren fører som kjent tilsyn med helse- og omsorgstjenesten i fylket. Vår opplevelse er at spørsmålet om samtykkekompetanse etter phvl. sjelden er tema i våre hendelsesbaserte tilsynssaker. Vi mottar få klager om dette temaet.

Med hilsen

Arne Throndsen (e.f.)
underdirektør

Marius Holth
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent